

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Leto XXII. Številka 2
Metlika, 7. marca 1986

NOVA DEVIZNA
ZAKONODAJA:

Številne novosti

S 1. januarjem 1986 je začela v Jugoslaviji veljati nova devizna zakonodaja. Glavni zakoni s tega področja so: Zakon o deviznem poslovanju, Zakon o prometu blaga in storitev in Zakon o kreditnih odnosih s tujino.

Na te zakone se navezuje še nekaj drugih zakonov in veliko število podzakonskih aktov (odločb, odredb, navodil itd.).

Najpomembnejša novost je v tem, da je odpravljeno neposredno upravljanje in razpolaganje organizacij združenega dela z devizami, ki od 1. 1. 1986 tudi ne bodo imele več deviznih računov v bankah, razen nekaj izjem. Vse devize morajo organizacije združenega dela odprodati v 24. urah od prejema nakazila na devizni trg, na katerem jih organizacije združenega dela preko bank tudi kupujejo za plačevanje v tujino v obsegu izračunanih pravic (pri tem pa nosijo tečajne razlike).

Za uvoz surovin so predvideni naslednji devizni režimi (režimi so določeni po carinskih tarifah, v katere se razvršča blago ob prijavi uvoza blaga in ob carinjenju blaga), in sicer: LB režim, LBO režim, K režim, D režim in soglasja za uvoz iz določenih področij.

LB režim pomeni, da so zagotovljena devizna sredstva za uvoz in je ta uvoz možno plačati z dinarji — edina omejitev je, da je na tem režimu zelo malo blaga, na njem pa so rezervni deli, kar je pomembno.

LBO režim je pogojno prost uvoz — to pomeni, da bodo devize na razpolago za plačilo v tujino do višine izračunanih družbeno priznanih reprodukcijskih potreb (DPRP), če se bo devizno-plačilna bilanca gibala v planiranih okvirih, oziroma, če bo med ponudbo in povpraševanjem na deviznem trgu vladalo ravnovesje. V nasprotnem primeru pa bo prišlo do omejevanj možnosti uvoza po režimu LBO — na tem režimu je največ uvoznih surovin.

K ali kontingent (količinski) pomeni pravico do uvoza, pa tudi pravico do plačila v tujino — na tem režimu je največ surovin za bazično industrijo, razdeljuje pa se v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije. Pridobitev dovoljenja po D režimu pomeni možnost uvoza in plačila.

Pravico do uvoza opreme bo v letu 1986 tvorilo: 7% vrednosti konvertibilnega izvoza in 31%-na amortizacija opreme iz leta 1985.

Plačilo opreme pa bo možno iz družbeno priznanih reprodukcijskih potreb in iz kredita. Le dražja oprema (ladje, letala in podobno) bo na dovoljenju ali kontingentu.

Družbeno priznane reprodukcijske potrebe za leto 1986 znašajo za posamezno organizacijo združenega dela toliko kot je znašal njen uvoz v letu 1984 in neblagovna plačila v 1984. letu, ob pogoju, da bo v letu 1986 dosegla najmanj tak obseg izvoza kot ga je imela v letu 1985. Če bo organizacija združenega dela v letu 1986 povečala izvoz glede na leto 1985 pa se ji bo povečal znesek družbeno priznanih reprodukcijskih potreb in sicer:

— če organizacija združenega dela več izvažata kot uvažata (če je aktivec), za cel znesek povečanje izvoza,

— če je organizacija združenega dela pasivec pa za 50% od povečanja izvoza v letu 1986 (glede na leto 1985).

V primeru pa, da bo organizacija združenega dela v letu 1986 zmanjšala izvoz glede na leto 1985 pa se ji zmanjšajo družbeno priznane reprodukcijske potrebe za cel znesek zmanjšanja obsega izvoza.

Družbeno priznane reprodukcijske potrebe se bodo vodile za organizacije združenega dela pri enaki banki — pri tisti, za katero se organizacija združenega dela odloči. Ta banka bo vodila za organizacijo združenega dela še razne druge izračune.

Uvoz je možen še preko kooperacij, kompenzacij in maloobmejnega poslovanja — to so tako imenovani posli 1:1. Ti posli so omejeni in se smejo letno povečati v omejenem obsegu, so pa zelo zanimivi z likvidnostnega stališča, ker pri

njih ni denarnih tokov in se ne vključujejo v devizni trg. Prevelik obseg teh poslov pa lahko povzroči neravnovesje na deviznem trgu.

Plačevanje v tujino poteka tako, da organizacija združenega dela nakaže banki dinarje po tečaju na dan izvršitve plačila v tujino.

Po Zakonu o deviznem poslovanju je predpisan 60-dnevni rok za vnos deviz v državo, do sedaj je bil ta rok 90 dni. Ta rok je prekratek, zato bo gospodarstvo prisiljeno prodajati blago v izvozu na kredit, še posebej zato, ker so dane majhne možnosti za podaljšanje roka vnosa deviz in zelo hude kazni za neizpolnjevanje roka vnosa deviz.

Zakon o prometu blaga in storitev s tujino prenaša pomembne pristojnosti odločanja z republiških na zvezno raven. Novost je tudi cenzus za zunanjetrgovinsko poslovanje in ponovna registracija vseh organizacij združenega dela, ki že imajo zunanjetrgovinsko registracijo.

V novi zunanjetrgovinski zakonodaji so zelo zaostrene kazni za gospodarske prestopke in prekrške. Mnogi prekrški iz prejšnjega zakona so prequalificirani v gospodarske prestopke (težja oblika kršitve).

Naša organizacija združenega dela več izvažata kot uvažata, iz tega izhaja, da imamo kot aktivci prednost pri plačevanju v tujino tudi v primeru deviznega neravnovesja.

T. G.

PRED 8. MARCEM

Ženske imajo takšen položaj, kakršnega si ustvarijo!

So ženske enakopravne z moškimi? So morda možje že zapostavljeni? Takšna in podobna vprašanja še posebej rada blodijo ljudem po glavah pred 8. marcem, posebno pa tistim moškim, ki se čutijo prizadeti, ker nimajo tudi oni svojega dneva. Žene so gotovo drugačnih misli kot njihovi možje, ker pa sta naša kolektiva Beti in Komet predvsem ženska in ker pač 8. marec še vedno ostaja dan žena, smo tokrat o tem, kakšen je položaj žensk v današnjih časih pa naj bo doma ali po svetu, povprašali le nje. Prisluhnimo, kaj so povedale:

MARTINA GORNIK, vodja prikrojevalnice v Kometu: »Ženske naj bi bile enakopravne z moškimi, vendar...

MARTINA GORNIK

Sicer pa je tako, da ima ženska takšen položaj, kakršno si utre pot v družbi. Res je, da so se ženske že uveljavile v političnih in drugih vrhovih, po drugi strani pa drži tudi, da je ženska še vedno najbolj ženska doma, tako kar se tiče njenih pravic, predvsem pa dolžnosti.«

BRANKA KUSIĆ, pripravnica v tozdu Kodranka in volna in srednji šoli tekstilne usmeritve Beti: »Če primerjam našo državo z nekaterimi drugimi, se mi zdi, da je položaj žena pri nas glede pravic, dober, saj so v svetu ponekod žene še močno zapostavljene. Opažam, da v

BRANKA KUSIĆ

marsikateri družini glavno delo ni več le breme žensk, ampak jih moški že razbremenjujejo. V družbeno-političnem življenju pa so še vedno glavni moški, čeprav se tudi ženske počasi uveljavljajo, a žal prepočasi.«

DUŠKA ZUPANIČ, operaterka na terminalu v skladišču Beti: »Ženska bi bila lahko malo več vredna in bi jo lahko upoštevali vse leto, ne le ob 8. marcu. Bojazen moških,

DUŠKA ZUPANIČ

da so zapostavljeni, ker ni dneva moških, ni upravičena, saj dan žena najbolj bučno praznujejo prav oni. Seveda ni v vseh družinah enako in marsikje so ženske povsem svobodne in izenačene z moškimi.

Razlike so tudi med vaškimi in mestnimi družinami, kajti v mestih so ženske veliko bolj osveščene.«

NEŽKA SIMONIČ, šivilja v Kometu: »Ženskam je danes boljše, kot jim je bilo pred 19 leti, ko sem se zaposlila v Kometu. Imajo več besede, več jih je na višjih položajih. V tovarni pa se mi zdi, da so ob 8. marcu na ženske, ki smo v večini, kar pozabili. Včasih smo dobile ob prazniku kakšno

NEŽKA ŠIMONIČ

skromno darilce, zadnje čase pa nič. Tudi sicer opažam, da so ženske v družbi še zapostavljene. Za primer naj navedem borbo za enoletni porodniški dopust, ki so ga sprejeli po dolgem postopku, medtem ko se za podražitve ni potrebno kdo ve kako pripravljati in pridejo kar čez noč.«

TILKA BREZNIK, adjusterka v tozdu Konfekcija Beti Metlika: »Ženske smo še zelo veliko prikrajšane, kajti skrbeti moramo za dom, hoditi v službo. Včasih so bile ženske vsaj toliko na boljšem, da niso bile zaposlene in je bila njihova skrb le dom. Malokateri moški doma že poprime za žensko delo, medtem ko se ženske ne

TILKA BREZNIK

branijo tistih opravil, ki veljajo za moška. Gotovo se bo moralo v zavesti moških še marsikaj spremeniti, za kar pa le en dan na leto, 8. marec, ni dovolj.«

V Beti od prvega dne

Bila je sedemnajsti član kolektiva, ko se je leta 1948 zaposlila v Invalidskem podjetju v Črnomlju, ki se je pozneje preimenovalo v Belokranjko, leta 1956, ko se je preselilo v Metliko, pa v Beti. Več kot 35 let je Marija Jarnjevič — sicer z dveletno prekinitvijo zaradi varstva otroka — spremljala razvoj tovarne Beti in njenih predhodnic. Vztrajala je, ko je zaškripalo, se tako kot številne njene sodelavke odrekala marsičemu in se pozneje veselila uspehov.

»V Invalidsko podjetje sem prišla kot izučena pletilja in pletla na ročnih pletilnih strojih. Potem sem opravila mojstrski izpit in delala v pletilnici, tako v Črnomlju, kot pozneje v Metliki. Tudi tukaj smo v začetku še imeli ročne stroje. Beti sem dobro poznala, saj sem bila tudi skladiščnik surovega pletiva pa mojstrica pri izdelavi čipk, modelarka, delala sem skratka povsod, kjer so potrebovali pomoč, sedaj pa sem že 17 let mojstrica v adjustirnici, torej pri končnem opremljanju in pakiranju izdelkov,« z nekaj besedami oriše

35-letno delovno pot, kjer pa seveda ni šlo vedno tako gladko, kot ji sedaj zdrsnejo spomini v nekdanje dni.

Ko je prišla v tovarno v Črnomelj, Marija nikoli še pomislila ni, da bo nekoč zrasel iz nje tako velik kolektiv. »Tokrat smo bili kot velika družina, kajti lepo smo se razumeli, čeprav nam je bilo težko. Sami smo si morali kuriti peči, če smo hoteli, da nas ni zeblo, za malico, za katero nam je bilo odmerjenih le 15 minut, smo pojedle kakšen košček kruha, ki smo si ga prinesle od doma, delale pa smo tudi po 12 ali 16 ur, a nikoli niso plačali nobenih nadur,« se spominja. Kako težko je bilo, pove tudi to, da Jarnjevičeva ni verjela, da bo lahko oddelala v Beti in še prej v Invalidskem podjetju in Belokranjki celih 35 let.

»Sicer pa smo morali v Beti vedno trdo delati. Plače so bile majhne, kajti denar smo potrebovali za boljši jutri tovarne. Sedaj, ko je ta »boljši jutri« prišel, pa mi je žal, da nisem mlajša, ker ne bom imela več veliko od te lepe tovarne.

Ko vidim, kako Beti dobro gre, bi rada še ostala in delala,« z nostalgijo pripoveduje Marija.

A četudi dela danes ni moč primerjati s tistim pred tremi desetletji in več, so Jarnjevičevi najbolj prirasla k srcu prav tista leta, ko se je Beti šele porajala in lezla iz plenic. »Tokrat sem bila pletilja, pletilstvo pa je bil moj poklic, za katerega sem se izučila in ga imela zato najraje, zato pa tudi moja in tovarnina mlada leta.«

Zato pa ji je toliko bolj hudo, ko odhaja v pokoj, saj je v Beti pustila največji in najlepši del svojega življenja. A ji tega ni žal, saj je vedno živela za tovarno, šele na drugem mestu je bil dom. Za svoje požrtvovalno, predano delo je dobila tudi zvezno priznanje medaljo dela, v Črnomlju udarniško knjižico, vsa leta, ki jih je preživela v Beti pa je bila deležna tudi številnih pohval. Zato sedaj, ko jo loči do upokojitve le še nekaj mesecev obljublja, da bo s tovarno še naprej vzdrževala stike, vesela pa je, da je tudi Beti zelo obzirna do svojih upokojencev.

In kaj si Marija Jarnjevič želi, ko zapušča kolektiv? To, kar je želela že vsa leta nazaj in za kar je pravzaprav delala: da bi bila Beti še naprej uspešna, da bi dobro napredovala in se širila.

M. B.

V RAZMISLEK

Kje je izhod?

O bolniški je bilo že ogromno napisanega, večinoma jo gledamo skozi prizmo izkoriščanja v druge namene, le redko pa pišemo o bolniški, o bolnih delavcih, o njihovih možnostih in zmožnostih za delo.

TOZD Kodranka in volna ima specifične pogoje dela, sem šteje mo ropot, temperaturo, vlago, droben tekstilni prah, preprih itd. Res je, da imamo prostor klimatiziran, toda tudi to ne pomeni, da so se pogoji dela s tem toliko izboljšali, da bi se pri delu normalno počutili. Seveda pa ne smemo ob tem pozabiti pogojev dela drugih, rudarjev, železarjev, predelovalcev kož, delavcev z barvami itd. Torej tudi ti nimajo normalnih pogojev dela. Kje so torej problemi?

V TOZD Kodranka in volna imamo 10 delavcev z večjo odsotnostjo z dela, ki traja od enega meseca naprej. Glede na naravo bolezni, pogoje dela in na tehnološki proces pa imamo izredno malo možnosti tem delavcem pomagati, jim nuditi primerno delo. Zdravniki v večini primerov napišejo »delavcu dajte drugo delo«. Kodelavca vprašamo, kaj bi lahko delal, je odgovor vedno isti. Vrtimo se v začaranem krogu.

Tokrat se srečamo s kruto resnico: kam z bolnim delavcem. Kamorkoli se obrneš za pomoč, povsod isto. Vsak ima

dovolj svojih problemov. Nehote nam se vsili slika hlapca Jerneja, le, da ima naš delavec pravico, toda le malo možnosti. Kako težko je poslušati očitke: »Dokler sem bil zdrav, sem bil dober, a sedaj... kako naj živim s to plačo...«

Že pred leti so nekateri, ki se dalj časa ukvarjajo s tem problemom, razmišljali o posebnem oddelku v delovni organizaciji, kjer bi delali delavci, ki so postali invalidi, oziroma pri prepričanju nekaterih, da bi delavci to izkoriščali. Tako se vedno znova vračamo na izhodiščno točko. Izvršni odbor sindikata je pred dvema letoma na zboru predlagal, da bi ustanovili poseben sklad, iz katerega bi pomagali bolnim delavcem. Omogočili naj bi jim brezplačni dopust, zdravilišče, zdravljenje izven regijskih meja itd. Toda... s predlogom se nismo strinjali tudi tisti, ki bi bili lahko deležni tega, niso našli poguma, da bi dvignili roko v potrditev. Karkoli bi storili pozitivnega, bi bilo boljše kot pa nič.

Vemo pa kako imajo to urejeno drugi, o katerih je tekla beseda po televiziji, a pozabljamo, da so si to uredili sami, z dobro voljo in odrekanjem. Zdravi vse premalo razmišljamo o tem, da bomo tudi mi lahko jutri v skupini bolnih, potrebnih tuje pomoči. Takrat, ko sprejemamo zakone, predpise, samoupravne sporazume itd., ne bi smeli videti samo kršilcev, temveč predvsem tistega, ki ga bo zakonodaja najbolj prizadela, bolnega delavca.

Delavec, ki dela v težjih pogojih dela, sam ne razmišlja, kako bi dal svoj prispevek, da bi se pogoji izboljšali. Razmišlja drugače: »Delam v težjih pogojih, zahtevam ustrezno nadomestilo.«

Torej smo za denar pripravljeni žrtvovati tudi svoje zdravje?! Razmislimo, če ni tako res!

Jurij Matekovič

ČESTITAMO ZA

DAN ŽENA

Scena iz filma Emira Kusturice? Razstava moderne umetnosti? Ne eno, ne drugo, pač pa južna stran Kodranke in volne, kjer kakor da so pozabili na akcijo reda in čistoče.

Kako potujemo na in z dela

Na delo in z dela se pri nas v Metliki, to je v TOZD Kodran-ka in volna, TOZD Metraža, TOZD konfekcija Metlika in DSSS, vozi več kot polovica delavcev. Pri tem uporabljamo avtobus, vlak, osebne avtomobile, le redki kolo, nekateri pa celo traktor. Točnih podatkov o tem nimamo, imamo pa bolj točne podatke o problemih, ki se pojavljajo pri posameznih javnih prevoznih sredstvih. Največ delavcev se vozi z avtobusi, zato pogledimo, s katerimi težavami se srečujemo.

Prva ugotovitev je, da imamo v Beli krajini več prevoznih podjetij. Nekateri pripeljejo in odpeljejo delavce do tovarniškega vhoda, drugi pa imajo postaje na različnih mestih: na križišču, pri Caru, pri Bračiki itd., odvisno od smeri vožnje.

Prva značilnost je da zaradi tega precejšnje število delavcev

že 15 minut prej zapuša delo in tečejo na avtobus (ne ome- njam tistih, ki zavijejo v bife ali tistih, ki stanujejo v bližini). Zanimivo je, da je bilo med avtobusi različnih firm na rela- ciji Metlika — Črnomelj pravo tekmovalje, kdo bo prvi na kateri postaji. Zgodil pa se tudi, da čakajoče ne pobere nobeden. No, v zadnjem času se je nekaj delavcev preusmerilo na vlak, tako da se je stanje izboljšalo in na avtobusih ni več takšne gneče. Posebna zanimivost so cene. Za relacijo Metlika — Črnomelj plačujejo delavci različne cene vozovnic, odvisno od relacije, na kateri vozi avto- bus. Večkrat se zgodi, da avto- bus odpelje minuto ali dve pred 14. uro. Delavci trdijo, da so sa- mi krivi za te prezgodnje odhode.

Delavci, ki se vozijo na rela- ciji Metlika — Drašiči, morajo na postajo k Bračikovi hiši. Marsikdo se vpraša, zakaj ne pride avtobus pred vhod v Beti. Odgovor? Bojda imamo pre- malo prostora in bi prišlo do velike gneče.

Večji del delavcev, ki se vozijo s hrvaške strani, čaka avtobus pri Caru. Postajališča so večinoma slabo urejena, nepregledna in brez strehe. Posebno nevarna so v bližini

križišč, eno izmed teh je tudi to pri nekdanji gostilni Car.

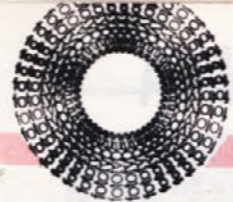
Ob sobotah, nedeljah in praznikih, ko ni rednega prevo- za, ima DO »Beti« svoj avto- bus. Razen redkih izjem so s te- mi prevozi delavci zadovoljni.

Pa pogledimo, kako je z vlaki. Delavci, ki potujejo iz Črno- mlja in nazaj, so s prevozi ŽTP Novo mesto zadovoljni. Ni- kakor pa ne moremo tega trditi za relacijo Metlika — Karlovec (ŽTP Karlovac). Potniki na tej relaciji doživljajo vse mogoče in nemogoče stvari. Pravijo, da so vagoni, stari, razbiti, umaza- ni, nezakurjeni, z vseh strani pi- ha, nobena posebnost pa ni, če vlak iztiri. In kaj potem? Pot pod noge in znajdi se, kakor veš in znaš. Nekateri trdijo, da so bili celo vagoni takoj po vojni boljši. Kako dolgo bo še tako? Nihče ne ve odgovora. Mogoče do večje nesreče. Takrat bomo ali bodo začeli odgovorni dru- gače razmišljati. Zamude niso nobena redkost.

Vsi si želimo človeške prevo- oze, na žalost to vedno ni tako. Nekateri stvari so povezane z velikimi finančnimi sredstvi, nekatere pa od nas samih, na- ših sposobnosti, organizirano- sti in ne nazadnje naše osebne kulture.

Jurij Matekovič

FOTOREPORTAŽA

Branka Matkoviča

VESELO IN ZABAVNO — Po uradnem delu otvoritve je bila zabava, na kateri so bili povabljeni in vsi delavci TOZD konfekcije Črnomelj. Bilo je veselo, zabavno, težave so se pozabile vsaj za trenutek. Delavci iz Črnomlja so si tako sprostitev tudi zaslužili: v času izgradnje so namreč delali v zelo težkih pogojih. Poleti je bila peklenska vročina, toda vzdržali so. K delovni zmagi jim čestita tudi uredništvo Vezila, časopisa, najbolj branega v DO Beti in Komet.

KRATKO IN JEDRNATO — 17. februarja je bila ob 13. uri v Črnomlju otvoritev nove proizvodne hale. Na srečo se ni govorilo veliko, vendar so nekateri le prišli do besede. Tako, na primer, Jože Mrzljak, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Črnomelj. Bil je kratek, ni pa kljub temu pozabil poudariti pomembnosti Beti za ta del Bele krajine. Tudi zahvalil se je vsem, ki so zaslužni za novo delovno zmago.

SLAVNOSTNI PLES — Brkati in šarmantni direktor TOZD konfekcija Črnomelj Mimir Čikić-Mijo je zaplesal prvi ples z najstarejšo delavko v TOZD. Kdo je vrtil koga, nam ni uspelo zvedeti, videli pa smo, da je bil Mijo ves čas plesa hudo zaseden. So hotele delavke izrabiti priložnost in se pogovoriti o višjih osebnih dohodkih ali pa vidijo svojega direktorja tako redko, da ga lahko le na plesu povlečejo za rokav sukniča? Ta ugibanja so seveda zgolj zato, da bi vam izvabila nasmešek na obraz.

OGLED PROIZVODNJE — Pred ceremonialom slavnost- ne otvoritve so ogledali visoki gostje proizvodnjo v novozg- rajeni hali.

NATANČNOSTI NI NIKOLI PREVEČ — Danica Golež in Marija Pavlovič morata biti še kako natančni in zbrani, ko pregledujeta kopalke, ki bodo odšle v izvoz. Gre za lohn posel za zahodnonemški Bleyle, Riedel in Susa. V osmih urah mora, če hočeta doseči normo, pregledati 200 ženskih Bleylejevih kopalok ali 500 moških. Sicer pa bo izpod Kometovih strojev v sezoni od septembra do marca prišlo 500 do 600 tisoč kopalok.

ZADOVOLJNI PREDSEDNIK — Mirko Jelenič, predse- dnik medobčinskega sveta Socialistične zveze delovnega ljudstva, je bil med gosti ob otvoritvi nove proizvodne hale v Črnomlju.

NOVA ZASEDBA — V kulturnem delu programa so ob otvoritvi nove proizvodne hale v Črnomlju nastopili: oket Vitis, tamburaši iz Metlike, mladinci TOZD konfekcija Črnomelj z recitacijami, program pa je povezoval, duhovito in izvorno, Matjaž Rus. Po obilnem kosilu je bila še krajša modna revija, za ples pa je igral ansambel Slavček. Vitis je nastopil v novi zasedbi.

BETKO IMA BESEDO

Nagradne križanke so krasna stvar. V prejšnji šte- vilki so bili namalani na za- dnji strani sami direktorji.

Lepe fante imamo v vodstvu fabrike, ni kaj reči. Rešene križanke so pokazale, da delovno ljudstvo pozna »gla- vo« delovne organizacije, se- stavlja Branko Matkovič pa, da zna sestavljati takšne in podobne križanke. Zdaj pa Betko predlaga: sestavimo križanko s podobnicami naj- boljših delavk in delavcev. Betko res zanima, kdo jih pozna...

Tudi pisarne morajo biti.

Brez njih in delavcev v njih ne bi vse teklo, kot mora. Toda pisarne v Beti so bolj žalostnega videza. Kdor se le malo plazi po naši lepi Slove- niji, bo videl vse kaj lepšega.

Mi pa rušimo, zidamo, ma- lamo — kurnik pa je še vedno kurnik. Denar pa gre. Ko se bo talil sneg zdaj na pomlad, bo spet kapljalo po domala vseh pisarnah. Na belih stro- pih bodo nastale čez čas rjave lise, ki nas jih bo sram. Ni- kakor ne moremo priti do te- ga, da bi zgradili kaj novega...

Dvajset let, pravijo, obsta- ja že ta naša tekstilna šola.

Če poslušas odgovorne in malo manj odgovorne, vsi trobijo v en rog, da je šola ko- ristna in potrebna. Pa si vzemite enkrat čas in si oglejte, v kakšnih prostorih so učenci in učitelji. Z eno besedo pove- dano: v neprimernih. Betko ve, da so nameravali v preteklosti zgraditi nove šolske prostore, krvavo po- potrebne. Ve pa tudi to, da iz tega ni bilo nič. V naši na- predni družbi, tega se zaveda tudi Betko, je na prvem mestu proizvodnja, šele nato kaj drugega. Toda od besed se ne da živeti, od obljub razredov, kabinetov ali telovadnice ne bo. Če bi se slučajno zgodilo, da bi hoteli odvreči šolo kam drugam, to bi bilo krika in vi- ka. Zdaj pa smo zadovoljni s tem, kar imamo. Imamo pa zelo malo...

Toliko v premislek — vaš Betko

PRIZNANJE DIREK- TORJU BETI — Ob črno- maljskem občinskem praz- niku, 19. februarju, je di- rektor naše delovne orga- nizacije Miroslav Štimac prejel plaketo, najvišje pri- znanje v občini Črnomelj, ki mu ga je izročil predse- dnik sosednje občine Jure Perko. Tovariš Štimac je dobil plaketo za osebni prispevek pri razširitvi in razvoju tozda Konfekcija v Črnomlju, kajti s tem se odpirajo tudi nove mož- nosti za zaposlitev šivilj in povečanje družbenega proizvoda v občini Črno- melj.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta MARKA BAJUKA se zahvaljujeva sodelavcem Beti in Komet ter OOS Komet in TOZD Kodranka, ki so nama in najinim najbližnjim izrazili sožalje, pokojnemu očetu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti.

Zalujoči hčerki Marija in Martina

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi najinega dragega sina BRANKA BELAVICA iz Obreža se najlepše zahvaljujeva sodelavkam in sodelavcem TOZD Kodranka in volna in TOZD konfekcija Metlika za podarjeno cvetje, izraze sožalja, denarno pomoč in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoča mama Biserka, oče Stjepan, sestra Kristina in Ivana

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam, sodelavcem ter OOSZ Komet za podarjene vence, denarno pomoč, izrečene besede sožalja ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Barbara Mržljak

Hvala za darilo

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem svojim sodelavcem iz TOZD kodranka in volna, obema izmenama obrata volne, mehanikom in osnovni organizaciji sindikata za kupljeno darilo.

Vsem skupaj želim veliko zdravja in delovnih uspehov

Anton Čulig, mehanik

HVALA ZA DARILO IN SPODBUDNE BESEDE

Upokojenci Beti se zahvaljujemo kolektivu za novoletno darilo. Obenem hvala direktorju Miroslavu Štimcu za lepe želje, sporočene v Vezilu.

Upokojenci

Očitno so prejšnje ankete opozorile zaposlene v Beti do take mere, da so postali izredno previdni v pogovorih s člani uredništva Vezila.

Res je, da po vokalnih tvezimo vse mogoče, če pa bi to morali povedati javno ali pa bi videli svoje besede napisane v časopisu, nas je strah. Pred čim, niti sami ne vemo. Celo humor izgublja svojo ostrino. Priznan slovenski strokovnjak iz področja družbenih ved (ime sem pozabil) je nekoč dejal: »Strah v takšnih primerih je verjetno dediščina stalinizma, ki je podzavestno še močno prisoten med ljudstvom in le počasi se te dediščine osvobajamo:«

Še vedno krožijo šale, ki po mnenju pripovedovalca veljajo »toliko in toliko let,« a ne verjamem oziroma ne poznam nikogar, ki je bil v zadnjem času zaprt zaradi kakšnega vica pa čeprav sem slišal ne le duhovite, ampak tudi izredno žaljive, a so njihovi raznašalci še vedno svobodni državljani.

Tudi vi in jaz smo verjetno med temi. Ni pa nas strah delati stvari, ki večkrat sodijo skorajda na področje kriminala.

Zopet smo šli po tovarni in spraševali: Kakšna so tvoja razmišljanja pred bližajočimi se volitvami? Naleteli pa smo v glavnem le na nasmeh in »no comment«. Z nekaj več truda in zvitosti pa smo vendarle prišli do nekaterih odgovorov, za katere menimo, da bi jih bilo zanimivo objaviti bodisi, kerso zabavni ali pa se nad njimi lahko tudi zamislimo. Ko so se nekateri anketirani zavedli, da bodo njihove besede napisane v Vezilu, so seveda želeli spreminjati izjave ali jih umakniti.

Prišlo je tudi do poskusov podkupovanja v tekoči obliki. A ostali smo neusmiljeni in pred nami je nekaj odgovorov.

Sašo Likavec: »Kaj bodo volitve? Ali imam kakšne šanse?«

Drago Prevalšek: »Nisem še nič razmišljal. Moja razmišljanja niso tako globoka. Lahko pa rečem: Pravi človek na pravo mesto.«

Slavo Ivičič: »Kar se mene tiče, jaz sem za On je razgledan in pravo postavo ima, pa tudi gospodar je dober. Jaz mislim, da župan mora biti gospodar, ker mi živimo od gospodarstva, ne pa od politike. Župan mora biti gospodar in ne politik, je, bogati.«

Lojze Klobučar: »Iste obraze.«

Marija Roglič: »Jaz sem za On je kulturne človek. Naj zmaga kultura.«

Slavo Majzelj: »Nič, dokler se vse vrta v istem krogu, ne more biti novih idej in novih pogledov.«

Martin Fir: »Mislim, da bo dosti boljše.«

Stanka Štrucelj: »Cele noči ne morem spati, ker proučujem kandidate.«

Jože Brajkovec: »Nič. Če bi bil ti včeraj pri Majsu, bi lahko slišal, kako tri glavešine kritizirajo vse živo. Jaz ne morem nič povedati. Jaz sem preneumen.«

Mile Predovič: »Reporter Sportskih novosti bi zapisal: Sve su to igre pod zelenim stolom.«

Marija Matekovič: »Mislim, ... ah, nič ne bom rekla, da ne bi šla v »rešt.«

Nada Predovič: »Ali bom tudi jaz volila?«

M. RUS

NEDRČKI ZA IZVOZ — Čeprav je Kometov osnovni program šivanje nedrčkov, pa je v tej sezoni v Metliki izdelavo tega izdelka zasedeni le desetina vseh kapacitet. Nedrčki, ki jih šivata tudi Katica Lukunič in Dragica Župčić (na fotografiji), so namenjeni v izvoz, v obratu v Starem trgu pa jih delajo za domači trg. Naj omenimo še, koliko zaslužijo Kometove delavke. Lanski povprečni osebni dohodek v kolektivu je znašal 42.000 dinarjev, januarski pa 54.000. Šivilje, ki so prvi letošnji mesec dosegle normo, so dobile v plačilni kvarti 41.200 dinarjev, vendar so jo v povprečju presegle za 15 do 20 odstotkov, posameznice pa tudi za več kot 50 odstotkov.

Komisija v

sestavi: Stane Dražumerič, Marija Roglič in Mira Štefanič je izžrebala naslednje srečneže, ki bodo prejeli knjige Tonija Gašperiča »Ljudje z zaščitenimi hrbti« z avtorjevim posvetilom: 1. Jure Matekovič, 2. Helena Žunič, 3. Danica Drakulič.

Rešitev križanke iz prejšnje številke: Vujasinovič, G. B. ščurek, Slavo, Odak, Ema, vrvarna, Ionesco, ča, JAT, Ivan, Ant, Ve, er, ser, Štimac, LII, noga, t, ud, OO, Tomajka, avanti, Nal, Asir, strateg, a Lara, Aar, išm, Kezele, Blaž, rančer, ro, kis, pa, naskok, srobot, on, uši, Blagoje, Ilir, Stane, Evstahij, ea, sari, KE, e, Mrvar, soled, ča, Tošeski, omot, ran, Tilka, er, cca, ses, lča, lavanda, ir, Taiwanec, ara, kto, s, aneroide, Kuk, trideset let, S, N, U, Mae, far, Taine, ir, epp, sl, KK, motiv, ar, Anton, Azteki, omikron, zakaj, i, Badovinac, razlika, apnenica, alk, Ezav, Miran, oratorij, oje, apis, Vema, Manitou, Aph, Cuiha, Ivan, cmok, Mimir Čikič, Tacit, Španec.

VODORAVNO: 12. Odisejev oče, 13. glavno mesto Bolivije, 14. do dna, 15. 100 m², 17. preprost plug, 18. dušik, 19. Tv sprejemnik, 22. ne strinjati se, nasprotovati, 27. slike nagega telesa, spisi, 28. izvedenec v svoji stroki, 31. enaka samoglasnika, 32. Mednarodna organizacija dela, 33. tretja neznanca, 34. brodnik na reki Stiks v grški mitologiji, 36. Narodna banka, 38. podtalno delovanje, 42. Novo mesto, 43. Ocvirk Anton, 45. polmer, 46. znamenita slika Leonarda da Vincija, 48. učenka iz »a« razreda, 51. američij, 52. šesti solmizacijski zlog, 53. napor, prizadevanje, 55. tovarna v Osijeku, 56. zelena žabica, 58. kar je dostavljeno, 61. kalij, 62. izmetač nabojev na puški, 64. 23. črka abecede, 65. francoski fizik, 67. ogljik, 68. bodeč plevel, 69. sovjetska tiskovna agencija, 71. pritrdilnica, 72. slovenski partizanski film za mladino, 75. kraj pri Grosupljem, 76. češki pozdrav — zdravo, 77. trup ameriških Indijancev, 79. radij, 81. »obleka« za nogo, 83. makedonsko kolo, 85. Ivan Tavčar, 86. konec abecede, 87. hrvaški veznik, 88. Ivo Jan, 89. srednjeafriška država, 92. slovenski pisatelj, Fran, 96. običajen, 97. afriško jezero, 98. vrsta salame, 100. Anton Aškerc, 101. stvarna služnost v starem Rimu, 103. 10. črka abecede, 104. Našice, 105. šampion.

NAVPIČNO: 1. skočni sklep na nogi, 2. sodnik v grški mitologiji, 3. kar je sestavljeno, 4. Turčija, 6. čas, 7. aluminij, 8. eno od imen nemškega pesnika Rilkeja, 9. neokusna pripomba, 10. pritrjen z lotanjem, 11. otočje v Atlantskem oceanu, 16. renij, 20. vulkan na Siciliji, 21. volt, 23. junak v grški mitologiji, 24. odličje, priznanje, 25. grška črka, 26. sameci gorskih živali, 29. vojska, 30. krajevni odbor, 35. junak iz vesoljnega potopa, 37. slovenski dramatik in kulturni delavec, Kreft, 39. 40. krilo rimske legije, 41. vrsta cigaret, 44. južni sadež in napitek iz njega, 47. umetnost — latinsko, 49. jod, 50. kiloliter, 54. privid, 57. veda o proučevanju zemlje, 58. financiranje iz sklada (mn.), 59. manjše naselje, 60. erbij, 63. tovarna akustičnih naprav, 66. ime slikarke Stupica, 69. zaničevalec, trinog, 70. nadomestek, 73. vrsta lepila, 74. maček, ljubkovalno, 78. glavno mesto Armenije, 80. makedonsko možko ime, 82. naj živi, latinsko, 84. morskara riba, 90. napis na krščanskem križu, 91. in 13. in 15. dan v rimskem koledarju, 93. železov oksid, 94. igralne karte, 95. mednarodna konvencija o prevozu potnikov in blaga v cestnem prometu, 99. kisik, 102. vzhod.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
12							13							
14					15	16		17						
18		19	20				21							
22	23	24	25		26				27					
28							29	30		31				
32					33		34			35		36	37	
38			39	40		41		42			43	44		45
46						47		48	49			50		
51			52			53		54				55		
56		57			58				59	60			61	
62				63			64		65			66		
67		68				69		70			71			
72	73				74					75				
76					77				78			79	80	
81				82				83		84		85		
86		87		88			89	90			91			
92	93		94			95		96						
97					98	99								
100			101		102			103		104			105	

Izžrebanci naj se čim prej zglasijo v SŠTU, kjer bodo prejeli nagrade.

SESTAVIL :
B. MATKOVIČ

Prvo prvenstvo Beti v veleslalomu

V petek, 21. 2. 1986, je bilo na smučišču na Gačah sindikalno prvenstvo DO Beti v veleslalomu. Verjetno je bilo hladno in megleno vreme ter novozapadli sneg kriv, da se na startu niso pojavili nekateri favoriti, kot so Drago Prevalšek, Ivan Malešič in Jože Bučar. Po zaledeneli progi, na kateri je bilo postavljenih 24 vrat, se je prvi spustil Branko Petkovič in dosegel čas 43,63.

Takoj za njim je startal eden od favoritov, Bojan Cimerman, ki pa Petkovičevega časa ni izboljšal. Petkovič je ostal v vodstvu vse do nastopa Delič Salka, ki je že cel teden napovedoval zmago in že vmesni čas je pokazal, da je to naskok na prvo mesto. Dosegel je čas 42,80 in res je kazalo, da je vse odločeno. Tako pa nista mislila Andrej Stezinar in Tonček Slanc in Delič se je moral zadovoljiti s tretjim mestom in bronasto kolajno. Lahko bi ostal tudi brez bron, če bi na cilj uspešno prismočal Jože Gršič, katerega vmesni čas je ostal presenečenje. A takoj nato je naredil hudo napako in moral je v sneg. Prav tako, kot za zmago pa se je ogorčena borba vodila tudi na začetju razpredelnice. Po hudem boju je zadnje mesto uspelo osvojiti Miju Maršiču in s tem je dobil

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Alenka Badovinac, Janko Bračička, Miomir Čikič, Irena Flajnik, Jože Gerkišič, Dragica Končar, Mojca Konda, Ljilja Maršič, Jure Matekovič, Vida Šegina Matkovič, Branko Matkovič, Tone Omerzel, Dušan Rus, Matjaž Rus, Sonja Zorc in Marjetka Zele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska TISKARNA Novo mesto.

Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon. 58 170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

posebno nagrado organizatorja — sremsko klobaso, ki jo je prispevala Marija Babič.

V ženski konkurenci večjih presenečenj ni bilo. Prvo mesto in zlato medaljo je osvojila Stanka Bajuk, ki na vseh tekmovanjih v občini velja že dolga leta za prvega favorita. Vprašanje pa je, kakšen bi bil končni razplet, če bi do cilja uspešno prismočala Anka Rus, ki izhaja iz znane smučarske družine iz Gradca.

Za uspešno izvedbo tekmovanja se moramo zahvaliti SK Metlika, ki je zares odlično pripravil progo in vse ostalo, kar spada k organizaciji tako pomembnega tekmovanja.

REZULTATI — Moški: 1. Andrej Stezinar 38,51, 2. Anton Slanc 39,09, 3. Salko Delič 42,80, 4. Branko Petkovič 43,63, 5. Jure Andriševič 43,98, 6. Anton Jurkaš 44,25, 7. Dako Damjanovič 44,47, 8. Bojan Cimerman 45,57, 9. Janez Humljan 46,34, 10. Čedomir Popovič 46,63, 11. Mijo Maršič 46,98.

Ženske: 1. Stanka Bajuk 42,98, 2. Nada Matekovič 49,59, 3. Nada Predovič 57,16.

Izjave: Branko Petkovič: »Z rezultatom sem zadovoljen. Verjetno sem bil tako hiter zato, ker me je zeblo.«

Bojan Cimerman: »Z uvrstitvijo med prvo deseterico sem dosegel enega svojih največjih uspehov v dolgoletni smučarski karieri. Posebne čestitke mojemu velikemu konkurentu Juretu Andriševiču za res izvrstno vožnjo. Upam, da bom še imel priložnost za revanš. Vse pohvale tudi organizatorjem.«

Nada Predovič: »Z bronasto medaljo sem izredno zadovoljna. Žal pa mi je, ker tekmovanje v ženski konkurenci ni bilo masovnejše, saj ni toliko pomemben rezultat, kot ves hec, ki ga na takšnih tekmovanjih ne manjka.«

Jure Andriševič: »Konkurenca je bila strašna. S svojo uvrstitvijo sem zadovoljen. Moja življenjska želja je bila, da premagam Cimermana in to mi je uspelo. To je najsmrečnejši dan v mojem življenju.«

Janez Humljan: »Prvič sem tekmoval. Nisem bil najboljši, bil pa sem najtežji. Na tekmo sem prišel utrujen, saj smo morali porivati avtobus, ki je obtičal v snegu. Prihodnje leto bo boljše.«

Andrej Stezinar in Tone Slanc: »Kdo pravi, da 'električarji' nismo najboljši. Morala sva zmagati, ker je Franci zagrozil, da sicer ne bo več dal dopusta.«

Anka Rus: »Nič me ne vprašajte. Pustite me pri miru.«

MATJAŽ RUS

Grob

Grobovi!
Sami grobovi!
Pokopališče.
Mrtva trupla leže,
počez in po dolgem
čez pokopališče.

Kaj je?
Trupla vstajajo
iz svojih grobov.
Mrtva trupla
se zbirajo in
v trumah odhajajo,
iz pokopališča.
Mrmrajo...

Škripljejo njih kosti.
Kam? Od kod? Zakaj?

Iran, Irak, Nikaragva...
in še in še...

Vsa trupla, ki padajo za
svobodo,
bela in črna.
Vsi ti mrličji so vstali iz svojih
grobov.

Se zbirajo. Se zbirajo.
V veliko vojsko mrličev,
ki bo izbojevala svobodo.

Prekinila trpljenje živim,
dala hrano živim mrličem.

Kdaj? Kje? Zakaj?

Velika vojska trupel pa
mašira, mašira...

Alenka Mežnaršič

Partizan

Listje šušti pod nogami,
Po poti megle dni,
prihaja nekdo.
V krošnjah dreves
veter jesenski
meglo in ptice preganja.

Zima snežena
trka na duri.
Težke kaplje dežja
v vetru spreminjajo
se v žled, ki tlom
pritiska drevesa.

Po poti ledeni
polni gnilega listja
pa stopa počasi nekdo.

Ne čuti mrzlega vetra
v obraz,
ne čuti, listja
in leda na tleh.
Ne sliši smrtnega krika
ptice v goščavi.

Izčrpan obraz,
poln prask in krvi.
Težke in trudne noge
polne modric.

Partizan! Strel!

V tišini gozda se sliši.
Top padec.
Še strel v srce.
Padel mlad je junak.

Alenka Mežnaršič